

ACC. N:R. M. 7106:1-40.

Landskap: *Skåne*

Upptecknat av: *Emil Jönsson*

Härad: *Luggude*

Adress: *Hornborg*

Socken: *Väsby*

Berättat av: *Densamme*

Uppteckningsår: *1941.*

Född år *1861 i Väsby.*

Forts. på Järlvbiografi (forts. fr. N. 7067.)

Forts. M. 7137.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne*Upptecknat av: *Emil Jönsson*Härad: *Luggude*Adress: *Hornsborg*Socken: *Wäsby*Berättat av: *J.L.*Uppteckningsår: *1941*Född år *1861* i *Wäsby*

Uppteckningen rör

Min egen biografi (fortsättning)

*Efter middagen, skrivning, geografi, inmanläs-
ning eller grammatik. Armen kunde också
variera på mångfaldiga vis, såsom, botanik
gymnastik, och om sommaren tog han oss
ut på exercis, med "blindgevär" av trä, fina
prolade, med bajonett, bygel och kotobeslag,
liknande verkliga gevär. Varje pojke skulle
skaffa sig ett sådant gevär, med inbrändt
22 på kolven. Ibland hade han oss att mar-
schera ut långt här i någon skog och laga
de ned så vi kommo tillbaka till skolan vid
vanlig avslutning. Då skulle vi åter ställa oss*

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i bänki/platserna och först räknas upp vid namn alla, både flickor och pojkar, varje dag. Var det då någon som ej sade ja, så blev uppläst att den varit borta den dagen. Dagen efter fingo sådana göra reda varför de varit hemma, såvida de ej frågat sig fria. Jag minns huru en liten pyp, som bodde endast tre hundra oneter från skolan, blev tillfrågad: "Varför var du inte i skolan igår?" Men pojken svarade inte. "Vad gjorde du?" Men pojken bara tjöt och grät. "Var han sjuk?" frågade läraren de hans naboer. Nej det var han inte, upplästes. Nå varför kom du inte i skolan? Men han bara tjöt. Då visshade hans sidokamrat: säg att du hastade

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

klippor. Då gick ett hus upp för honom. "Ja, jag hjälpte far, att kasta opp klippor på logen. Id så, det kunde du ju sagt strax", sade läraren. Efteråt frågade vi, när vi, gingo hem, varför grät du. "Ja, för jag visste inte vad jag skulle hitta på och tjulga, jag hade inte kastat klipper heller." När så alla voro uppräknade och antecknade, skulle vi alla resa oss upp, knäppa i hop händerna, då läraren läste aftonbön, varefter sjöngs en psalmvers. Så går en dag, än från vår tid, och kommer icke mer, o. s. v. Vid sådana exercis, eller excursioner, fingo flickorna reda sig själva, med att skriva, läsa, eller räkna, då någon av de äldste, kunnigaste, blev satt till undervisare

Skriv endast på denna sida!

Lödervall lärde oss att sjunga många fester-
ländska sånger. Jämf kunde han melodien,
och sjöng för några gånger, men snart nog kun-
de vi härma, och någon gång kunde det begjöras
med att några suto midt under en lekton och
småningom trampa takt med tofflorna i golvet,
att det som av sig själv bröt löst med en kung-
ande marsch: Ex. Hell dig, vårt fädernesland,
eller annat, såsom: Kung. Ping med sin drottning
till gästabud far, o. s. v. På skrattade skolläraren.
När vi voro ute på exercis. marscher, skulle vi
sjunga av alla krafter, när vi gick genom byarne,
Ex. Björneborgs marschen eller, Åbergig is, der står
mitt hus, eller vilken han begynte för oss. Men
annars var Lödervall icke i egentlig mening, sånglä-
rare, ty dertill hade skolrådet ställt om att på
vissa lördagar kom en sånglärare som hette

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

Uppteckningen rör Nystrand i från Tunneberga,
och övade oss i gylstämning sång. Men den nä-
ste tiden gick åt att lära ett bokstavs-notsystem
:Då Re Mi Fa Så La Bi Då, nära fullkomligt o-
nyttigt för framtiden. Sommar-termin-
ens Ramensdag var för oss en stor högtid. Skol-
läraren hade frestat med att plugga i oss det
 mesta han kunde, ty han visste att den 15 juli
brukade tillstådeskomma, icke alenast prästen
och skolrådet i de närmaste rotarne, utan vanligen
Skolinspektören Prosten H. A. Witt från Helsing-
borg och i deland även närgränsande församling-
ars präster. Kom så föräldrar eller anhöriga

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

~~Uppteckningen rör~~ så blev nära trängsel i salen.
Vi beredde oss med att låna bänkar från den
närbelägna sockenstugan, jämte stolar från lä-
rarnes rum. Vardagen fick läraren, vid juli-examen
en subsciberad gåva av barnen. Någon av de störste
äldste pojkarne samlade opp pengar av de andre.
Det skulle ju gå liksom i smyg för skolläraren,
men han märkte det nog. Något var på för-
hand beslutat vad som skulle köpas: för vi en
stor åtta-kantig och åttadygns-klocka kunde
vi köpa hos "Knallen" (Handlaren intill skolhuset).
Det uret konkade vi in om morgonen bittida in-
nan den utsatta examens-tiden klockan 10, och uppf-

hängde det på katederns framsida. En snävy
guirlander gjorde flickorna av gula och blå
ogräs-blommor trädde på trädar och omkran-
sade dem både klocka och kateder. Finare
trädgårds-blommor placerades i vasar på kate-
dern. Blomstervasarne fingo vi visserligen lå-
na av skollärarfrun. Jag vill dunkelt minnas,
att uret kostade 26 Kronor, kanske 29. Vid ex-
amen kunde det falla presten eller skolinspek-
tören in, att ställa frågor hit och dit, bland de
främste av oss. Men det lyckades alltid, att vi
kunde svara, till stor förnöjelse för skollär-
aren som derigenom blev berömd och därför kom
in accorderingar från Ramlösa, Vikens socken
och Höganäs, att bo i klockaregården och hos
skolläraren. Lärarbostaden utgjordes av fyra
bonings-rum, stora, och kök, lofttrum och garderob.

ACC. N:R.

M. 7106:8

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

~~Här tillhör~~ Alla skulle vid examen genom-
gå det ämne som förskom, och kunde hända
att just inspektören föreslog vilket ämne.
Skulle det vara läsning, så skulle alla läsa,
eller förhör i biblisk historia eller katekes, så
skulle alla, en efter annan förhöras i någon frå-
ga. I geografi skulle någon fråga ställas till var
och en. I geometri eller räkning, skulle de som
läst i dessa ämnen komma fram, en och en, till
svarta tavlan och bevisa någon geometrisk regel
eller räkna något tal. De allra minste och
som ej läst dessa ämnen, förhördes der de övat
sig i. Vi hade en rälsnar i quadrat stor, svartmålad

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7106:9

9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

träravla, fäst på ett ställ, vridbar, med en krit-
låda vid nederkanten. Krita köptes i "Knallens" bu-
tik, i stora knölar, vilka måste, att börja med
sönderhuggas med skolläraryrns socker-yr, så
att passande bitar, dels kunde sättas i en passare,
("Cykel", kallade bönderna en sådan) och dels kunde
hållas i nypan, när det skulle skrivas på tavlan.
En handduk låg i lådan, för avputsning av handen
och för utslätande. Tärskilda provskrifter behöf-
des ej, till examen, ty våra skrivböcker skulle läggas
fram i en bunke, på katedern. Våra namn skulle
underskrivas var gång vi hade skrivit. Läraren
brukade, då han inhallade eller utkallade till
rast, att blåsa i en visselpipa, med en ärt, som

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

~~Uppteckningen rör~~ ästadkom vibrerande, trillande ljud. Varje år, efter examen, företogs en utflykt till Kullaberg. Skolläraren hade oss att fråga våra föräldrar, de som hade hästar och åkrar, om de ville skjutas för oss en viss dag, efter examen. Det lyckades vanligen att få löfte om 12 a 15 skjutrar, så att alla skolbarnen kunde få följa med. Vi och skjutrar skulle infinna oss vid 7-tiden om morgonen, den bestämda dagen, så att klockan 8 skulle kunna sättas i gång, med hela raden av skjutrar. Vi uppmanades att sjunga på samma visa, alla på en gång. Jag minns hur kvinnor och barn, i bara linned, kommo ut ur husen

vid det anskri vi förorsakade vid vår framfart
genom byarne. Thaggar, visnplar och sådan usel-
het, hade vi aldrig. Men en gång vi skulle starta
ifrån skolegården, inträffade att det kom så litet
antal skjutsar, att omöjligt var att göra plats till
alla, utan tio eller tolv, blevo till överb. Men skol-
läraren var inte rädd för att gå, och jag och de an-
dre skulle följa med dit, så skulle vi som gått dit,
få åka hem; då andra tolv, finge gå hem. Men det
var nog värre att gå hem, ty vi ströfvade omkring,
hela tiden vi voro der, på alla de ställen som skol-
läraren anvisade oss. Läraren brukade dessutom
ofta ensam gå till Kullaberg och botanisera, så han
kände till varenda vrå och vinkel der. Vi körde
inte alltid samma väg tillbaka som dit, därför att
vi skulle få se mer av landet. För det första, sedan
vi kommit fram till Mölle, bestämdes, när vi efter

bergbestigningen, skulle vara der igen, ty kaffe
bestälde Skolläraren åt oss, på ett ställe som hette
Bolins. Det kostade 12 skilling, men vi voro till-
sagda av läraren att endast ta 2 kakor, en skorpa
och en kringla var, men någon spjuver överskred
och t. o. m. berättades att en tog 16 skorpor. Vår och
en fick ge akt på, var hans skjuts höll till i Mölle
fisk-läge, en by med hundratals hus och krokiga
gator, att han kunde återfinna sin vagn efter
kafferrasten. Någon enstaka skjuts körde upp
på berget ett stycke, men det gick tungt och upp-
åt, varför det ej var många som brukade köra.
Skolläraren följde med oss och förklarade vad
märkvärdigheterna hette. Det alltid säkra må-
let var Tyren, dit vägen går förbi Kullagårdarne.
Derefter skulle Lövs-pickar-hålet besökas. Ty-
ren förevisades av en gammal fyrmästare (Bachman)

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

~~Uppteckningen rör~~ och efter urverkets betraktande
skulle vi vanligen gå ut på en slags balkong som
gick rundt om, mitt oppe på tornet, der storstad
utsigt även beskådades. Därefter var det en del
grottor och bergpartier som togos i besök. Efter
besöket på fyren, skulle alltså först Löhpickare
hållet beträddas och fyrfolket anvisade oss en lång
omväg vi skulle gå och hoppa på stenarne i själva
vattenbrynet och fram till en tydligem huggen smal
alnsbred tunnel, som gick omkring 30 alnar, full
konligt rakt och därefter uppåt i rät vinkel 3 alnar
i drypande mossbelupna bergväggar. När vi
kommo ut igen och sågs oss om, kunde vi klättra på

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

alla fyra, brant upp till fyrtornet, helt nära. Hade vi
blivit anvisade grottan rätt över för den branta slutt-
ningen, fruktade nog fyrfolket, att vi skulle rusat
och fallit i sjön. Helan splittrades sällskapet, om
några som förut varit vid fyren i förra år, hellre ville
besöka andra ställen på berget (Berget en mil långt och
en halv mil bredt). På flera ställen voro gjorda trapp-
or i berget och grova trästegar reste att stiga upp
till gamla grottor i vilka krister inhuggit tusentals
namn och årtal. På en brant utsigtpunkt var ett
lusthus uppbyggt och derifrån försökte vi ofta, om
man kunde kasta en sten eller en flaska, ner i det
lodrätt oiedanförliggande havet. Men det såg ut som
föremålet gick för under emot berget, och var alldeles

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

annöjligt att kunna kasta något i vattnet. Det förklarades med att berget drog föremålen till sig. På fins det också en sjö och en mosse uppe på Kullaberg. Många gånger var jag under skoltiden på Kullaberg, men hem, och troligen ingen av oss andre hel-ter, att bestiga själva Haugkullen, förr än jag blev omkring 25 år gammal. Ett slags gula vackra grodor funnos i den lille sjön och påstods att de kunde sjunga med klockton som gav ekos mellan bergen. Aldrig hade vi sett så usla och fattiga bondgårdar som uppe på Kullaberg. Men herrgård och lätter gårdar fins ännu. Herrgården heter Krokenhus och den såväl som de andre ägdes av Karonen på Krappereup, som även ägde hela berget och Mölle. En kapten bebod Kulla gårdarne

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

och arrenderade dem. Han hette Elfviksson. Att få alla samlade i rätt tid, innan vi skulle köra hem, var ej alltid så lätt. Någon eller några kunde bli villfarande. Jag och en kusin Ludvig Rasmussen hade av nyfikenhet bestigit en bergknalle och ämnade närmare betrakta några gamla skansar, som sägas vara krigsmärke från danskars infall i förra tider. Plötsligt fingo vi höra skollärarens visselpipa nere ifrån byn. Då var ingen av råd, än att sätta kurs direkt rakt fram emot byn (Mölle). Men som det råkade onidt igenom fiskarens trägårdstäppor, alla med dubbla kullersten-gärdesgårdar omkring. Somliga hade svina-hyttor också och stenar rasade ner vid vår framfart och skrämde djuren, varvid ägarne kommo

ut, och skulle troligen lärt oss något, efter vad vi kunde höra på deras gammaldags ~~h~~ soft-svenska, om de fått fatt ord. Men lyckligt komms vi fram. En gång vi varit på utflykt och skulle samlas, var det en flicka som ingen visste var hon fanns. Vi blevo av läraren utsända på spaning efter henne. Men vart skulle vi gå? Hennes sällskap hade varit av med henne länge och visste ingenting. Jag och några andra, gick och funderade, på väg mot Fullagårdarne igen, var vi skulle söka, då jag plötsligt fick syn på Fjersti Andersdotter från Trägalyske, oppe på en av de högste bergstopparne. Vi ropade och hon hörde och begynte nedstigning, då vi skyndade att hjälpa henne, som var utmattad av ensam villfarande strävan i flera timmar. Nästan alltid var det vid våra utflykter, en tryckande hetta, der oppe ibland

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

~~Uppteckningen rör~~ bergsmännen, så att vatten rann
i strömmar. Ofta anträffades klara källor med
friskt vatten och några hade, på lärarens anvis-
ning, skaffat en slags hopfällbara läderbåtar att
taga vatten med. Dessa "bågar" kunde vi bära i fick-
an. Men det inträffade också att åska, eller lång-
varigt regn drevs oss att låna hus i Kullagård-
arne, där det tillika var "restauration", d. v. s. kaffe,
bier, sodavatten, och lemonad, sålde, men vi vå-
gade ej stora summor på dem. Sedan vi försam-
lats, druckit kaffet till Bolins, betalt vår tribut,
skulle vi åter resa mot hemmet. Skolläraren
uppmånade oss, att på återvägen mot Mölle,

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

när vi gick igenom bokeshogarna, att gräva
upp i väg-gröfen, vars en liten av de tusentals
boka-planter der växte, vid vägen och vira dem
inne i vårt oratpapper, samt plantera boken i vårt
hem, när vi komme hem, till ett orinne. Vi gjorde
så, men de växte mycket sakta. De kunde kn-
appet bli mer än abströga på 20 år, och märkligt
nog, vet jag ingen enda av de bokarne som fort-
lever i någon plantering, i alla kamraternas mång-
fald. Herrekan var ej så bullersam, som lit-
resan. Något sjungande blev ej av, vi voro förfärligt
uttröttade och talades mest om de konstigheter vi
hade sett. Någon gång hände vissa små händelser
som kunde förorsaka uppehåll, såsom, en gång då

ACC. N:R. M. 7106:20.

Landskap: Upptecknat av:
 Härad: Adress:
 Socken: Berättat av:
 Uppteckningsår: Född år i

20.
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

något förtärlades seltygget hos en av de främste skjutsar-
 ne, och vi, jag och de som åkte på prästens vagn, all-
 rasist. raden, ej kunde se fram, reste sig en av
 våra och stod bakläng då alla skjutsarne höll
 stilla, för att bättre se fram. Men då de främre sat-
 te i gång, ryckte genast våra hästar också i gång och
 därvid föll, den nyfikne Edward Persson, baklänges
 hastigt ur vagnen, bakom ned på landvägen. Han an-
 dre trodde att han snart skulle springa föt oss, men
 han blev liggande på vägen. Vi måste skrika stopp
 till kusken, drängen, och två stycken måste gå och
 hämta honom som låg på vägen och befars han vara
 avsvimmad. Han måste så godt som bäras ombord
 igen, då han dock snart var lika kry igen, endast ett

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 7106:21

Upptecknat av:
 Adress:
 Berättat av:
 Född år

anden. Han hade
 (blå). Men alltid
 an, stannar vid. Fr
 dels för besande av
 it försinkade genom
 Om sommaren
 e ritat i skolsak.
 tonärke med blä
 lekens ställning,
 det var någon som
 i gjorde han sig
 eller kniv att vä
 i sätt smygga sig a
 Några hade en
 skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 7106:23.

23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

~~Uppteckningen rör~~ massan så hade vi god tid att
sedan ströva omkring ut på hafskusten på "Flora-
skär" och se på fågelverlden. De tusentals måsar,
kråkor, änder, bäckasinor och strandskator, som
numera icke der finnas, voro då för oss en härlig
syn. Men numera ha de hundratals Höganäs-ar-
betarne som förestälde sig vara jägare och dag och
natt passerade vid stranden och skrämde bort dem.
En stor del av planteringen (endast fur), var ej mer
än tre a fyra alnar i toppens höjd från marken,
som består av bara flygsand från havet (Öresund).
Det hände var gång, då vi skulle gå hem, att
träta uppkom derigenom att någon icke ville i

Skriv endast på denna sida!

sin tur bära oss säsken, utan hissade det på någon som fullgjort sin skyldighet. Men då, om inte annat hjälpte, levererades betalning och ett kottstryk åt den tredskande, tills han åtog sig sin del, en halv timme, eller påsatt tid, av på förhand bestämd regel. Men om vi slagits och trätat, aldrig så mycket, så aktade vi oss, att omstala sådant när vi komms hem till skolan, ty dels riskerade vi att få smörj av skolläraren och dels blevo vi ej anförtrödda sådana uppdrag en annan gång. Sedan jag gått i storskolan ett par år, inrättades en "högre" folkskola, bara fem- sex hundra fjärran längre bort, vid korsvägen på lands- och prästvägarne i ett gammalt tegelhus, som förut varit fattighus. Nu skulle ju lättmod brudat för J. J. Löderwall i ty att lärjunge-antalet bleve minskat. Omkring 10 a 15 stycken gingo också dit, till den

N. 7106:25

nya skolan, der de huvudsakligen skulle räkna och lära tyska och engelska språken. Jag förmam aldrig att någon lärde något av dessa språk, men själf hade jag engelsk språklära och var troligen den ende som lärde sig engelskan genom läsning och tal med Svensk-Amerikaner, oaktadt jag ej gick i Högre folkskolan. Senare hade jag en amerikansk "tidning" "The World", som en kusin sände mig periodvis. Dessa elever med deras lärare, en Magister Hedberg, kommo derefter varje år, att göra gemensam utflykt med oss, till Kullaberg, om somrarna. Jag minns första gången Magistern var med oss, och vi som vanligt stannade vid Krappereup, blev han bjuden på en sup, som han visserligen tog i munnen, men sprutade den genast ut, tvärt över vägen. Han trodde det var vin, då det var konjak, och han var nykterist. Jag bara omnämner

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

~~Uppteckningen rör~~ detta derföre, att just fylle blev hans största förderv. Den som bjöd var vår lärare, men han blev fördervad av en annan sak. (Han blev senligen högfärdig. Lökte och fick plats i Helsingborg, som fattigvårds-kamrer. Vikarie måste anskaffas.) Vi blevo några stycken utvalda, av Tönderwall, att lära Algebra, och bland dem var ju jag. Ett par pojkar, Lars Johnsson i Jörsarp och Olof Nilsson i Tjörred, gingo extra, att endast räkna, sen de hade slutat skolan. Skolläraren gick först själva och lärde Algebra av studenter, Husenius och Wikstrand. (Husenius blev amiralitetspastor i Karlskrona och Wikstrand (min Cusin) blev medicine doktor

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

i ^{Uppteckningsår 1871} ~~Stockholms~~ skolan. Av min kusin fick jag till
skänkt Wierners algebra och de andra pojkarne
skaffade också samma lärobok, Wierners algebra.
Vi arbetade på algebra så länge. Löderwall ble-
gvar, och nådde visserligen då ej längre än första
grads problem, men fortsatte jag, dels under min
kusins d. r. Wikstrands ledning och del i tre och
andra tillfälligheter skolor, som längre fram kom-
mer att omtalas. Vi voro alla mycket ledsna den
siste gången han höll. examen och skulle begynna
sin tjänst om nyåret 1871. Flickorna greto över-
lyudt och vi alla, bjöds på kaffe med bullar, både
fattiga och rika skulle vara med. När han hade

auktion och sålde sina gamle kläder och de flesta möbler, var jag ej der, ty jag hade fått tillfälligt arbete med att köra hästar vid tröskning. Nästa termin fingo vi en vikarierande skollärare som hette Jönsson, vad mer vet jag ej, men en starkare var han och kom genast i strid med oss, som nu voro de gamle. Han fordrade (dock icke avrätt) att de åter skulle begynda, liksom i småskolan, att skriva streck emellan linierade linjer på papperet. Han tyckte väl att de hade slarvat med sin stil. Emellertid strejkade de och ville inte lyda. Det kunde inte avlöpa med mindre än ett par av dem skulle ha pyggel. Men det befanns att oräster inte kunde rå på att böja dem ned, och att de tillika högg tag i rottingen som knäcktes, varför endast åtlöje i hela skolan framkallades. Från den dagen lät han var och en sköta sig själv. Om det varit någon

Landskap:

Upptecknat av:

Härad:

Adress:

Socken:

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år i

lärare eller varen så gick det med lust, löje, och spektakel. Handla med frimärke hade vi alltid gjort, men i Löderwalls tid, måste det ske på fritid, men nu gick det när som helst, liksom även att göra smällare och tollabössor av gåse-penn-rör och råpotatis. Sådana bössor hölls under bänken, avlossades, och ingen kunde se vem som gjorde det. Jag befattade mig aldrig med deras skälmstycke, men såg naturligtvis hur de gjordes. Men på fritiderna, köpte och sålde jag frimärke, men blev oftast bedragen, dels på mitt tillgodohavande, dels på falska frimärke, det vill säga, stämp-lar som inte alls var frimärke. Några av de likaste

Skriv endast på denna sida!

els hundra
vindlande
brig. Linde
kettioset
r. v. s. s. l.
h. senare
som aldrig
ästan alla
dan i Löder
de sutto
r. lektion
bättre sig
stoppade
golvst, men
eigen.
fortgent det,
lka. han

ACC. N.R.

M. 7106 : 31.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap:

Upptecknat av:

Härad:

Adress:

Socken:

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år i

tycktes ha fattat verkligt hat. Den ene var en fattighjones son, som inaskorderad i kyrkleyn ett hundra steg från skolan, hos en skomakare (Berglund). Pojken fick hjälpa till, på skomakarverkstan varje kväll, långt ut på natten, så han fick ej mycket läsa på böcker, och så blev väl skomakar-svärtan inbiten i hans fingrar, ty varje morgon skulle han köras ut i köket, genom att ledas med tvåfingers-grepp i näsan och sparkas, av skolläraren, ut i köket, till frun eller pigan, att tvätta sig. Ibland blev tvättning-
en kasserad, och Adam måste åter ledas i näsa eller öra ut i köket och tvätta sig bättre. Men så när han skulle läsa, så kunde han ju aldrig något, och så var han nog rädd också. Då brukade skolläraren

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

äter gripa syndaren med knogfingrarne om
näbbet och rista hans huvud, tills Adam blev
röd i ansigtet. Sedan kunde han få läsa en mening
eller ett kates stücke ett hundra gånger innantill.
Kunde han då inte stycket utantill, så fick han åter
näsgrepp och ett par slag med boken på örat. Den
andre var den Anders Jönsson som vågade sparka
med sin toffel i ögat på Otto i Krogstorp. Han läste
ju dåligt, men hade dåligt minne. Jag minns sär-
skilt, vi skulle läsa innantill, då han kom att läsa
om något vattenfall i Lappland, som kallades på
deras språk "Kaskajaur". Men Anders läste i stället
Kaskariis. Sedan skolläraren lät honom läsa om
igen ett par gånger och det blev detsamma, så blef

ACC. N.R.

M 7106:33.

33.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

han att Anders skulle säga Kaskajaur ett hundra gånger så länge skolläraren räknade. Anders upprepade ordet rätt hundra gånger. Läraren frågade: vad heter det nu? Svar, Kaskarius. Åter igen fick Anders säga Kaskajaur hundra gånger. Men precis samma resultat. Vad heter det nu? Svar: Kaskarius. Då fick han en bokpärm på var kind och därefter fortsattes. Den tredje av de personer som Söderwall tyckte hata, var hans egen dotter. Hilda hette hon, var stor och aldrig nog för att kunnat gå i skolan, även folkskolan, men gick aldrig i skolan. Tror nog undervisade hennes onor henne. Högst sällan fick hon vara ute ibland oss på fritimmar. Alltid slog Söderwall och priskade med häpp, så hon

ACC. N:R. No. 7106:38.LUNDS UNIV. ^{38.}
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

än till prestgårds-grindarne kunna, att genast
komma tillbaka, som också de gjorde. Men knappt
hade placerat sig i sina platser, förr än Olsson la-
de av rocken, tog fram rottingen och grep den ytter-
ste i bänken och pryglade honom sex a sju rapp, der
näst och der näst, bänk efter bänk drog han dem
fram. Men många försökte göra motstånd och
den äldste (August Svedenberg) lyckades bräcka i-
sönder rottingen, men då tog Olsson spatsen
hjäppen och slog i ansigtet, på händerna och var
som helst, så att näsorna blödde och över lag sk-
ulle det gå lovade han. Tre eller fyra fick
vars ett slag över ryggen. Men nu rusade hela
skaran på dörren, som endast kunde stängas

från förstugan, nedlagande sina matkorgar,
och skyndade på hemvägen. Endast några av flie-
korna vågade ej gå, ty de hade samma hemväg som
skolläraren. Men då han såg de fleste gått, så lät
han dem även gå hem. Jag fick ju genast spörja
av min nabo-kamraten att de hade gått stryk över
lag och hur allt hade tillgått. Mina systrar voro och
hemma för potatisflockningen. Jag och systrarna voro
glada att vi inte varit i skolan den dagen, ty säkerli-
gen hade vi även gått av käppen. Men någon klagade
hos prästen, över skollärarens framfart, och skolråd-
et samlades. Ingen vågade gå i skolan förrän vi fin-
go reda på beslutet. Det blev en skrapa för skollä-
ren, samt förbud för denne, att bo hos magister Hedberg
i Högre folkskolan, varpå folkskolan genast skulle fort-
sättas och läraren bo i skolhuset. Under tiden då
dessa vikarierande skollärare tjänstgjorde, hade vi

den gamle A. Nilsson Jör (Smallen i Väsby) att
vara kompanichef, och en dag i veckan, ha oss ut
att exersera, om sommarmånaderna, med våra
trä-gevär. Han var en av de gamle "skarpskytter-
na", som uppkommo på 1850-talet och omtalades
mycket i den tiden. Han hade ju själv lärt och kun-
de därför öva oss i att jämna rotar ryck ut, och
jämna rotar ryck in, på axel, för fot, eller skyldra
gevär, allt liksom Sven Duva fick vi genomgå.
Han var liten till växten och så tjock, att armar
ne stods ut åt sidorna. Han marscherade med
hög klackade trätofflor på fötterna (vi hade också
alla trätofflor), men aldrig så långt ut från skolan
som då Lödervall ledde oss. Sedan Olsson
så varit skollärare ett par terminer, valdes en ordi-
naris skollärare, som skulle förut, vid Lödervalls-
valet, ha varit sökande till Väsby. Denne blev nu vald.

Forts.

M. 7137